

Reisverslag

Te veel wit, het kan
met de hemel te maken hebben.

Iemand roept: blijf. Herhaalt: blijf.
Terwijl ik vragen van de arts over mij
niet beantwoord, neemt een ander

me al over. Ik dwaal mij na
door late gangen, zie in elke kamer
anderen: blijf, blijf.

Een vierkante mond breekt
zijn belofte van veiligheidsglas
geeft me vrij baan, voorbij

kunstlicht. Iemand parkeert
een cabrio vol slapende kinderen.
Op de picknickmand een kraai.

Wit
de hemel.

Eerste prijs

Monica Boschman

Dichter op Hofwijck 2019

Juryrapport –Eerste prijs

Reisverslag door Monica Boschman

Dit is een fascinerend gedicht. De titel *Reisverslag* zegt dat het een verslag is van een reis. Waarvandaan? Waarheen? In zestien regels verdeeld over zes strofen beschrijft, of eerder suggereert de dichter de reis. De eerste strofe is het vertrekpunt. Daar is te veel wit en dat kan ‘met de hemel te maken hebben’. Is het misschien een ziekenhuis? In de tweede strofe is er een arts die vragen stelt. Iemand roept daar ‘blijf’. En herhaalt dat. Is het niet de bedoeling dat de ik op reis gaat? De vragen van de arts beantwoordt de ik niet. Zij of hij wordt door een ander overgenomen. Dat overnemen wordt beklemtoond met een sterk enjambement tussen de tweede en derde strofe.

Is de ik aan een andere arts of verpleegkundige overgedragen? Of is er iets anders aan de hand? Is de ik zichzelf niet meer? In de derde strofe dwaalt de ik zich na. Een prachtig beeld. De ik ziet zichzelf voor zich uit lopen en dwaalt achter zichzelf aan. Hij of zij ziet zich gaan. De ik-figuur weet kennelijk niet meer waar hij of zij is. In elke kamer ziet de ik anderen. Zijn dat vreemden? Onbekenden? Roepen zij ook ‘blijf, blijf’? Of denkt de ik dat? Herinnert de ik zich dat dat eerder geroepen werd?

Met de vierde strofe begint een nieuwe zin. Er wordt een volgend stadium van de reis beschreven. ‘Een vierkante mond van veiligheidsglas breekt zijn belofte’ en ‘geeft’ de ik ‘vrij baan’. ‘Voorbij kunstlicht’. De deur van veiligheidsglas gaat open. De ik-figuur mag weg. Uit de gesloten afdeling van het ziekenhuis of de psychiatrische inrichting, waar kunstlicht brandt?

Met opnieuw een krachtig enjambement worden strofe vier en vijf aan elkaar gekoppeld. Strofe vijf beschrijft de wereld buiten. Er wordt daar een cabrio met slapende kinderen en een picknickmand geparkeerd. Zijn de kinderen moe na een dagje uit met mooi weer? Op de mand zit een kraai. Is dat een symbool voor de dood?

De laatste strofe telt niet meer dan drie woorden: ‘Wit de hemel’. En met deze woorden zijn we weer bij het begin van dit gedicht. Is de eerste strofe wel alleen het vertrekpunt? Zou de hemel ook de bestemming van de reis kunnen zijn? Is dit reisverslag daarmee een beschrijving geworden van de onzekere, angstige, laatste fase van iemands leven? Van iemand die dement is geworden? Van iemand die de gesloten afdeling verlaat en bevrijd het wit van de hemel ingaat?

De jury is unaniem. Dit gedicht dat ook bij herlezing te denken geeft en existentiële vragen blijft stellen, verdient de eerste prijs. Monica Boschman is ‘Dichter op Hofwijck 2019’.

Ad Leerintveld, Voorzitter van de jury

Ontwakend

Ik klim
in de droom
van mijn lief
uit het bed
naar een luik
dat in 't echt
niet bestaat.

Zodra
ik daar ben
stopt haar slaap
en ze kijkt
heel verschrikt
naar omhoog.
Maar ik lig
heel gewoon
naast het lief
in het bed.

En ze meldt
wat zo net
haar zo danig
verschrok.

En ze zucht
opgelucht.
Voelt zich vrij
van die droom.

**2^e prijs & Publieksprijs
Freek Boon**

Dichter op Hofwijck 2019

Juryrapport – Tweede prijs

Ontwakend door Freek Boon

Vier strofen, zes zinnen heeft de dichter nodig om te beschrijven hoe een ik en zijn ‘lief’ ontwaken.

De strofen hebben korte regels van bijna allemaal eenlettergrepige woorden. Achter elkaar gelezen vormen ze een mooi volgehouden metrum van anapesten. Na twee dalingen (onbeklemtoonde lettergrepen) volgt een heffing (een beklemtoonde lettergreep).

De dichter is er in geslaagd in korte regels met korte woorden het ontwaken van twee geliefden te schetsen. Er gebeurt nogal wat. Kennelijk heeft het lief een nare droom waaruit de ik haar bevrijdt. Droomde zij dat hij haar verliet door het luik? Het luik bestaat niet in het echt en de ik ligt naast zijn lief in bed. Toch stopt zij met dromen, zodra de ik daar, bij het luik, is. Zij kijkt omhoog en is opgelucht. De ik, haar geliefde, is niet weg.

Lezen we nu de eerste strofe nog eens, dan krijgen de woorden ‘Ik klim in de droom van mijn lief uit het bed naar een luik’ een diepere betekenis. Allereerst vatten we ‘in de droom van mijn lief’ op als een bepaling van plaats. Zij droomt dat de ik naar het luik klimt, haar verlaat. Maar in tweede instantie kunnen we ook lezen dat de ik de droom in klimt. Hij klimt dan naar een luik. En zodra hij daar is, wordt zijn lief wakker. In deze tweede laag is de ik actief en bevrijdt hij zijn lief uit een nare droom.

Zo wordt dit *Ontwakend* een liefdesgedicht. De ik komt door een luik in de droom van zijn geliefde. Zij ontwaakt en kijkt verschrikt omhoog. Ze vertelt dan waar ze zojuist zo van schrok, zucht opgelucht en voelt zich ‘vrij van die droom’.

Wie met zulke eenvoudige woorden dit alles kan oproepen verdient de tweede prijs van de dichtwedstrijd Dichter op Hofwijck 2019.

Ad Leerintveld, Voorzitter van de jury

Keerpunt

Zij erft wat oude filmpjes uit haar jeugd,
de vrouw die dagelijks voor de troepen staat
en over ooit gestelde grenzen gaat
verdringend dat dat eigenlijk niet deugt.

Zij ziet een meisje dat haar niet meer heugt,
haar onbezorgde vrolijke gelaat
en huppelig van voeten en van praat
haast tijdloos opgaand in haar spel vol vreugd.

Er lijkt van binnenuit iets vrij te komen.
Zij trekt haar korenblauwe jurkje aan,
zij danst totdat de ochtend is gekomen,

schopt schoenen uit, gaat liggen in het graan,
hervindt in wolkenvormen oude dromen.
Vandaag kiest zij het pad dat zij wil gaan.

[Vrij naar:

Twee ongepaarde handen op een klavecimbel,
(1648), Constantijn Huygens, in *Korenbloemen*]

Derde Prijs

Karen de Boer

Dichter op Hofwijck 2019

Juryrapport- Derde prijs

Keerpunt door Karen de Boer

In dit solide sonnet beschrijft de dichter hoe een vrouw door jeugdfilmpjes uit een erfenis kiest voor een wending in haar leven. In de eerste strofe van het octaaf maken we kennis met haar. Zij is een vrouw uit een harde dagelijkse praktijk. Ze 'staat voor de troepen', gaat over 'ooit gestelde grenzen' heen en verdringt dat dat eigenlijk niet deugt. De tweede strofe beschrijft wat ze ziet op de film: een onbezorgd meisje dat huppelt en speelt. Ze is dit meisje vergeten.

De derde strofe, de eerste van het sextet, kondigt de wending, het keerpunt, aan. De vrouw wordt weer het meisje, trekt een korenblauw jurkje aan en danst de hele nacht. In de vierde strofe schopt ze haar schoenen uit, gaat liggen in het graan en ziet in de vorm van de wolken oude dromen. De slotregel concludeert dat ze vandaag het pad kiest dat zij wil gaan.

In de toelichting onder het gedicht staat dat het is gemaakt 'Vrij naar' het gedicht van Constantijn Huygens, 'Twee ongepaarde handen op een klavecimbel' uit 1648, gepubliceerd in de bundel *Korenbloemen*. Inderdaad vinden we in dit gedicht deze regels (17-18):

'De vrouw, valt vrouwelijck, dat's vrolick van gelaet,

Is veeltijds huppelich van voeten en van praet:

De jury van Dichter op Hofwijck juicht het zeer toe dat versregels van Huygens moderne dichters inspireren. Zij denkt dat de woorden 'korenblauw' en 'graan' misschien ook wel verwijzen naar de korenbloemen van Huygens.

Een andere dichter, Martinus Nijhoff, speelt met zijn gedicht *De wolken* uit de bundel *Vormen* mogelijk een grotere rol in dit gedicht. Ook Nijhoff gaat terug naar zijn jeugd en verhaalt wat hij als jongen in de wolken zag: 'Scandinavië', 'eenden', 'een dame', 'schapen met een herder'. En als Nijhoff later met zijn zoontje naar de wolken kijkt, betreurt hij het dat hij een tijdlang niet 'naar boven keek'. *Keerpunt* is thematisch aan Nijhoffs gedicht verwant.

Kortom: *Keerpunt* is een goedgebouwd sonnet met in het octaaf en sextet telkens twee rijmklanken en daartussen de 'wending'. Het is een gedicht dat knap voortbouwt op een literaire traditie, zowel door woordgebruik (Huygens) als qua thematiek (Nijhoff). Het verdient daarom de derde prijs.

Ad Leerintveld, Juryvoorzitter